

Nozares sakārtotības kontekstā 2018. gadā ļoti gaidīta tiek *Būvniecības likuma* grozījumu pieņemšana, kas noteiks būvniecības procesā iesaistīto atbildības sadalījumu. Būvniecībā ietilpst šajā plānošanas periodā lielākais Eiropas Savienības fondu finansējums – 398,8 milj. eiro. Paši būvnieki gan uzsver, ka ar straujo izaugsmi un darba pieaugumu ir saistīts nopietns izaicinājums – strādājošo trūkums. Tiek runāts gan par imigrācijas nepieciešamību, gan cerības liktas uz to, ka izdosies atsaukt atpakaļ uz ārvalstīm aizbraukušos.

Gaida ģenerālvienošanos

Šā gada izaicinājums ir iecerētās ģenerālvienošanas noslēgšana nozarē. Tās ietvaros tiek noteiktas minimālās algas piecām amatu kategorijām. Tiesa, tās noslēgšanā ir viens būtisks šķērslis – lai ģenerālvienošanas tiktu attiecināta uz visu nozari, to parakstījušo uzņēmumu pakalpojumu vai apgrozījuma apjomam ir jābūt 50% no nozares kopējā. Pašlaik ģenerālvienošanas noslēgšanas iniciatori – Latvijas Būvuzņēmēju partnerības biedriem – šādas pārstāvniecības nav. Līdz ar to tiek liktas cerības, ka ģenerālvienošanas parakstīšanai varētu pievienoties arī individuāli būvnieki, kas nav Latvijas Būvuzņēmēju partnerības biedri. Tādēļ no valsts tiek gaidīts «burkāns» tiem uzņēmējiem, kas šo vienošanos paraksta. Ekonomikas ministrija jau ir paziņojusi, ka uzņēmējiem, kas parakstīs vienošanos, par 50% tiks samazināta ikgadējā būvkomersantu nodeva.

Vēl Latvijas Būvuzņēmēju partnerība ir iesniegusi priekšlikumu Labklājības ministrijai, lai tie būvnieki, kas vienošanos paraksta, par virsstundu apmaksas kārtību vienotos uzņēmuma iekšienē un tiem nebūtu saistoša Darba likuma norma par dubultu virsstundu apmaksu. Ministrijā DB apstiprina, ka šāds priekšlikums ir saņemts, taču pagaidām pret to ir visai piesardzīga attieksme, par to vēl jārunā ar sociālajiem partneriem. Līdz ar to pagaidām nav skaidrības, kad šī ģenerālvienošanas varētu tikt parakstīta, jo, kā uzsver tās iniciatori, tam ir jāgaida tikai tad, ja vienošanās ir saistoša visai nozarei.

Testē sistēmu

2018. gadā praksē tiks testēts, kā darbojas no 2017. gada 1. oktobra lielajos būvobjektos ieviestā elektroniskā darba laika uzskaites sistēma. Pašlaik lielākais klupšanas akmens ir tas, ka sistēmā jāreģistrējas arī būvmateriālu piegādātājiem. Praksē tas nozīmē, ka smagajām kravām mašīnām, kas uz būvlaukumu dodas pat desmit reizes dienā, katreiz ir jāreģistrējas. Tas rada zināmu haosu un sastrēgumus. Latvijas Būvuzņēmēju partnerība uzskata, ka šī norma būtu jāmaina. Vēl viens šā gada darbs, kas jāizdara Ekonomikas ministrijai, ir tipveida līgumu izstrāde, ko ļoti gaida nozare. Pagaidām ministrijā šis darbs ir iestrēdzis. Paraleli Būvniecības valsts kontroles birojs strādā pie Būvniecības informācijas sistēmas (BIS) ieviešanas, kas notiek vairākās kārtās un paredz elektronisku dokumentācijas apriti. Šogad tiks ieviesta E-saskaņošanas funkcija, kas nodrošinās iespēju īstenot visas nepieciešamās darbības vienviet, sākot no ieceres iesniegšanas līdz būvatļaujas saņemšanai. Turklāt iesniedzējs varēs sekot līdzi iesniegto dokumentu statusiem. Sistēma ļaus visiem lietotājiem (privātpersonām, valsts, pašvaldību iestādēm u.c.) viegli komunicēt sistēmas iekšienē par precizējošiem jautājumiem. Tāpat turpināsies esošās BIS platformas pielāgošanas darbi, lai padarītu to lietotājiem ērtāku. BIS pilnveidošana noritēs līdz 2020. gadam, kad tajā būs

PROGNOZE

Straujas attīstības un lielu objektu gads

Izaugsme, cenu pieaugums, darbaspēka trūkums – tāds solās būt 2018. gads būvniecībā

Šogad vērienīgākais objekts, kas tiks nodots ekspluatācijā, ir lielveikals IKEA, kura būvniecības izmaksas pārsniedz 60 miljonus eiro. Būvniecības ģenerālvienošāns – AS UPB.

atrodami visi uz būvi attiecināmie dati vienviet jeb izveidots *Digitālais būves dokumentu plaukts*.

Lieli kultūras objekti

Šis gads iezīmējas ar vairākiem vērienīgiem nacionālas nozīmes kultūras objektiem, pašvaldību sporta objektiem, vairākiem tirdzniecības centriem un daudzdzīvokļu mājām. Vērienīgākais ekspluatācijā nododamais objekts ir lielveikals IKEA, kura būvniecības izmaksas ir 60 milj. eiro. Tam seko LU Akadēmiskā centra *Zinātņu mājas* būvniecības pabeigšana (36 milj. eiro).

Viens no nozīmīgākajiem būvobjektiem, kam 2018. gadā tiks noslēgta pirmā kārtā, ir Mežaparka estrādes pārbūve. Tās pilnā atklāšana paredzēta 2021. gada 4. maijā. Konkurso projekta otrās kārtas būvdarbiem plānots izsludināt 2018. gada sākumā. Pirmās kārtas izmaksas (ar PVN) ir 32 milj. eiro, savukārt kopējās izmaksas par abām kārtām varētu sasniegt 77 milj. eiro. Pirmā kārtā 2018. gadā gaidāma arī Okupācijas muzeja ēkas rekonstrukcijai un *Nākotnes namam*. VAS *Valsts nekustamie īpašumi* (VNĪ) sākus iepirkuma 2. posmu. Tajā savus piedāvājumus iesniegt uzaicināti 14 pretendenti, kuri kvalificējās būvdarbu iepirkuma 1. posmā (līdz 2017. gada 29. XII). Tiks sāktā Rīgas pils Konventa restaurācija un pārbūve, kas turpināsies līdz 2021. gadam un izmaksās 19 milj. eiro, šogad tiks apgūti divi milj. eiro. Ir izsludināts iepirkums (slēgts konkurss ar 4 pretendentiem – SIA *Arčers*, SIA *Ostas Celtnieks*, RERE *Būve1*, *Skonto Būve*). Tāpat rit darbi pie Muzeju krātuvju kompleksa būvniecības Rīgā, kuru plānots pabeigt 2019. gadā (to veiks RERE grupa). Kopējās izmaksas ir 25 milj. eiro, no kuriem šogad apgūs 12 milj. eiro. No nacionālas nozīmes kultūras objektiem vēl jāmin Jaunā Rīgas teātra ēku rekonstrukcija, kuras īstenošana sāksies šogad un izmaksās 19 milj. eiro. Iepirkums tiks sludināts 2018. gadā.

Aktīvas arī pašvaldības

Ja runā par pašvaldību projektiem reģionos, jāmin Rēzeknes Olimpiskā centra

sporta arēnas būvniecība, kas izmaksās 17 miljonus eiro. Savukārt Jēkabpilī šogad tiks pabeigta Tiesu nama būvniecība par 6 miljoniem eiro. Tāpat notiks darbi pie Jelgavas Valsts ģimnāzijas ēkas rekonstrukcijas, kas tiks pabeigta šogad un izmaksās 8,2 miljonus eiro. Vērtējot novadu kultūrvēsturiskā matojuma saglabāšanu, gribas izcelt Cēsu pilsdrupu konservāciju un pils kompleksa rekonstrukciju, kas tiks pabeigta 2019. gada novembrī, kā arī Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītu projektu *Rīteuropas vērtības*, kas paredz Krāslavas pils staļļu attīstību, kā arī Preiļu pils fasādes atjaunošanu.

Izvērsas privātie

Šogad un nākamgad ļoti aktīvi ir privātie pasūtītāji. Jau minēta IKEA nodošana ekspluatācijā. Tāpat šogad varētu tikt sāktā Skanstes biznesa centra būvniecība, kas tiks pabeigta 2019. gadā. 2018. gadā ritēs darbs arī pie tādiem vērienīgiem objektiem, kas gan visi tiks nodoti ekspluatācijā 2019. vai pat 2020. gadā, kā t/c *Alfa* rekonstrukcija (41,14 miljoni eiro; būvdarbus veic SIA *Merks*), *Akropoles* kompleksa izbūve (100 miljoni eiro; ģenerālvienošāns – SIA *Merks*) un *Rimi loģistikas centra* būvniecība (70 miljoni eiro).

Gana aktīvi ir nekustamo īpašumu attīstītāji attiecībā uz mājokļiem, piemēram, top *Gaiļezera namu* projekts, kurā kopumā ir paredzētas 6 deviņstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas ar 192 dzīvokļiem, turpinās kompleksa *Filozofu rezidence* attīstīšana Pārdaugavā u.c. Viena no jaunajām tendencēm ir finansējuma piesaiste projektu īstenošanai pūlfinansējuma platformās. Tā, piemēram, ir iecerēts, ka varētu sākties projekta *Dienviņu pakavs 3* attīstīšana Ziepniekkalnā – kampaņu iniciēja platforma *Crowdstate*. No projektiem, kurus varētu sākt tuvākajos gados, bet par kuriem vēl nekas konkrētāks nav zināms, jānosauca Skanstes tramvaja līnijas izbūve Rīgā un darbi, kas saistīti ar *Rail Baltica*, tostarp Centrālās dzelzceļa stacijas pārbūve.

Rūta Kesnere

VIEDOKLIS Citi uzsvāri

Oskars Ozoliņš, Būvfirmas Merks valdes priekšsēdētājs

2018. gadā būvniecības apjomi turpinās augt mēreni, pasūtījumu proporcija vēl vairāk nosvērīsies par labu privātajam sektoram, neskatoties uz Eiropas fondu naudas apguvi valsts un pašvaldību pasūtījumos. Būtiskākais izaicinājums būs darba efektivitātes kāpināšana, lai pie augošajām darbaspēka izmaksām spētu realizēt iecerētos projektus plānotajos budžetos. Rīgā nākamgad turpināsies jaunu dzīvojamu māju projektu attīstība; dzīvojamais fonds ir novecojis, un jaunu dzīvokļu piedāvājums joprojām atpaliek no Tallinas un Viļņas apjomiem. Arī Merks plāno sākt jauna dzīvojamā kompleksa būvniecību Rūpniecības ielā. Turpināsies Skanstes kā modernā Rīgas centra attīstība, kurā taps gan jaunas dzīvojamās mājas, gan birojī, gan sabiedriskās ēkas.

Daudz risināmā

Guntis Āboltiņš-Āboliņš, RERE Grupa valdes priekšsēdētājs

Lielāka loma būs privātajam kapitālam, ceru. Tomēr neapstrīdama nozīme būs arī lielākajiem publiskajiem pasūtītājiem un sekmīgi to realizācijai, piemēram, Baltijas infrastruktūras projektam Rail Baltica. Jāturpina strādāt pie nozares sakārtošanas: skaidra atbildības dalījuma būvniecības procesa dalībniekiem, kā arī tipveida līgumu slēgšanas. Tā kā viens no galvenajiem uzdevumiem ir produktivitātes celšana, ir jāievieš apmācību programmas, kā arī jāmeklē arvien jaunus un efektīvākas darba organizācijas metodes un tehnoloģijas. Jāizveido nozares mūžizglītības centrs, jāuzlabo augstskolu programmu saturs un jārisina profesionālās izglītības kvalitātes jautājumi. Tāpat arī jāveic reformas valsts pārvaldē – jāmazina tās aparāts, atstājot kompetentākos un nozares attīstībā ieinteresētākos.

Ātrāks process

Baiba Fromane, Būvuzņēmēju partnerības vadītāja

ES fondu finansējuma ielūšana ekonomikā 2018. gadā uzņems apgriezienus, ievērojami palielinot būvniecības apjomus. Tas būs liels izaicinājums uzņēmumiem, kuriem būs jāmobilizē savi resursi vairāku vērienīgu projektu realizācijā vienlaikus, sabalansējot augstas kvalitātes prasības ar ierobežotiem termiņiem. Būtiska problēma ir arī lielais darbaspēka trūkums. Jāturpina darbs pie ēnu ekonomikas mazināšanas, virzot ģenerālvienošanos par minimālajām algām, kā arī jāpanāk būtiski uzlabojumi birokrātiskajā nozares regulējumā. Būvniecības process jāpadara kvalitatīvāks, ātrāks un konkurētspējīgāks, īpaši Baltijas valstu mērogā.